

บทที่ ๖

สรุปปัญหา และขอเสนอแนะ

๑. สรุป

๑.๑ แนวโน้มการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทย

๑.๑.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลการส่งออกสินค้าประเภทต่าง ๆ ในช่วงปี ๒๕๐๕ - ๒๕๑๔ แสดงแนวโน้มว่า โครงสร้างของการส่งออกสินค้าของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ สินค้าหมวดอาหารและหมวดวัสดุก่อสร้างซึ่งเคยมีความสำคัญมาแต่ต้นนั้นค่อย ๆ ลดความสำคัญลง ในขณะที่สินค้าส่งออกหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมค่อย ๆ เพิ่มความสำคัญมากขึ้น โดยอัตราการขยายตัวของสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเฉลี่ยแล้วในช่วง ๑๐ ปี สูงกว่าอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมหมวดอาหารและวัสดุก่อสร้างมาก (ดังตารางที่ ๒ และ ตารางที่ ๓ ของบทที่ ๓) ในอนาคตคาดว่าสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมคงจะล้าหน้าสินค้าหมวดอาหารและวัสดุก่อสร้าง โดยเฉพาะหากรัฐบาลดำเนินนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออกอย่างเหมาะสม และหากสามารถเพิ่มอำนาจในการต่อรองเกี่ยวกับกำแพงภาษี และสิ่งกีดกั้นด้านการค้าอื่น ๆ ในตลาดต่างประเทศได้ก็ยิ่งเป็นการสนับสนุนให้สินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยยิ่งขึ้น

๑.๑.๒ อัตราการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของการส่งออก เมื่อพิจารณาการส่งออกเฉพาะสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ส่งไปยังตลาดต่าง ๆ ในช่วง ๒๕๐๕ - ๒๕๑๔ เมื่อเทียบกับมูลค่าส่งออกทั้งหมดในช่วงเวลาเดียวกันจะเห็นมูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งไปยังตลาดทั้งหมด จะมีมูลค่าสูงสุดรองลงมาคือตลาดประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับตลาดอาเซียนนั้นมีการส่งสินค้าอุตสาหกรรมไปจำหน่ายเพียงเล็กน้อย (ดังรายละเอียดในตารางที่ ๖๕, ๖๖ และ ๖๗ ของบทที่ ๓) เป็นที่น่าสังเกตว่า ตลาดประเทศพัฒนาจะเป็นตลาดรับซื้อที่สำคัญสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมในอนาคต และหากจะพิจารณาตามประเภทของสินค้าที่ส่งไปยังตลาดต่าง ๆ แล้วจะเห็นได้ว่าสินค้าที่ส่งไปยังตลาดอาเซียนที่มีมูลค่าส่งออกมากที่สุดได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ (SITC 656) รองลงมาได้แก่ สินค้าพวกหนัง ผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์ (SITC 611)

และสินค้าผ้าผืนทอที่นอกจากผ้าฝ้าย (SITC 653) สินค้าที่ส่งออกไปยังตลาดประเทศพัฒนาแล้วที่มีมูลค่าสูงสุดได้แก่ ไข่มุก และเครื่องประดับ (SITC 667) รองลงมาได้แก่ ผ้าผืนทอที่นอกจากผ้าฝ้าย (SITC 653) และผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ (SITC 656) ตามลำดับ สำหรับตลาดทั้งหมดสินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงสุดได้แก่ ไข่มุก และเครื่องประดับ (SITC 667) รองลงมาได้แก่ผ้าผืนทอที่นอกจากผ้าฝ้าย (SITC 653) และผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ (SITC 656) ตามลำดับ

สำหรับอัตราการขยายตัวนั้น ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ (SITC 642) ที่ส่งไปยังตลาดอาเซียนขยายตัวเร็วมาก รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์จากยาง (SITC 629) อุตสาหกรรมไม้ ไม้เนื้อแข็ง ไม้ฉลิม (SITC 631) และอุตสาหกรรมใยทอและเส้นด้าย (SITC 651) และในช่วงเวลาเดียวกันสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกในประเทศพัฒนาแล้ว และมีอัตราการขยายตัวเร็วมากในช่วง ๕ ปีหลัง ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอพิเศษ (SITC 655) รองลงมาคือ อุตสาหกรรมใยทอและเส้นด้าย (SITC 651) อุตสาหกรรมผ้าฝ้ายทอ (SITC 652) และอุตสาหกรรมซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง (SITC 661) ตามลำดับ ส่วนในตลาดทั้งหมด อุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวเร็วที่สุดคือ อุตสาหกรรมใยทอและเส้นด้าย (SITC 651) รองลงมาคือ อุตสาหกรรมซีเมนต์ (SITC 661) อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (SITC 666) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นชี้ชัดว่า ตลาดประเทศพัฒนาแล้วจะเป็นตลาดสำคัญ สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของไทยในอนาคต เมื่อเทียบกับตลาดทั้งหมดและตลาดอาเซียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลที่ว่าตลาดประเทศพัฒนาแล้ว เป็นตลาดใหญ่ที่รวมเอากลุ่มประเทศที่เจริญแล้ว และระดับรายได้ต่อหัวสูง ทำให้อำนาจซื้อสูง อีกประการหนึ่งสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทย เป็นสินค้าที่ประเทศพัฒนาแล้วมีความเสียเปรียบหรือหาได้ยากในประเทศพัฒนา (comparative disadvantages) เช่น สินค้าที่ใช้ส่วนประกอบของแรงงานสูงในการผลิตเมื่อเทียบกับเครื่องจักร (Labor intensive) เช่น สินค้าประเภทสิ่งทอ และเครื่องประดับซึ่งส่งไปจำหน่ายยังประเทศพัฒนาแล้วเป็นมูลค่าสูง สำหรับตลาดอาเซียนที่ประเทศไทยส่งออกได้น้อยนั้น อาจเนื่อง

มาจากประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนารายได้ต่อหัวไม่สูงนัก ทำให้อำนาจซื้อต่ำ ประกอบกับสินค้าอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยส่งออกนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับสินค้าอุตสาหกรรมประเทศในกลุ่มอาเซียนผลิตได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งสินค้าอุตสาหกรรมของไทยไม่มีข้อได้เปรียบมากนัก เมื่อเทียบกับสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียนนี้

๑.๒ ตัวกำหนดการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทยและการวิเคราะห์เกี่ยวกับอุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย
จากการวิเคราะห์อุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย

ทั้ง ๑๕ ประเภท ปรากฏผลว่า ระดับรายได้ต่อหัวจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดอุปสงค์มากกว่า เมื่อเทียบกับระดับราคาสินค้า มีสินค้าบางประเภทมีผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าทั้งระดับรายได้ต่อหัวและระดับราคาเป็นตัวกำหนดอุปสงค์ แต่ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา จะมีค่าต่ำกว่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ โดยเฉพาะในตลาดอาเซียนระดับราคามีบทบาทในการกำหนดอุปสงค์น้อยมาก ทั้งนี้อาจยกเหตุที่ว่า ผู้ซื้อในตลาดอาเซียนส่วนใหญ่ค่อนข้างมีรายได้น้อย การบริโภคสินค้ายังไม่ถึงจุดอิ่มตัว ฉะนั้น หากผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้นจะบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าเพิ่มมากขึ้นด้วย นั่นคือรายได้จะมีบทบาทต่อการกำหนดอุปสงค์มากกว่า

ค่าของความยืดหยุ่นของอุปสงค์ในตลาดต่าง ๆ จะมีขอบเขต หรือพิสัย (Range) อยู่ระหว่างค่าต่อไปนี้

ตลาดอาเซียน E_y มีค่าระหว่าง .๕๓ ถึง ๕.๔๕ ส่วน E_p ในตลาดอาเซียนมีค่าระหว่าง (-๑.๑๔) ถึง (-๑.๒๗)

ตลาดประเทศพัฒนาแล้ว E_y มีค่าระหว่าง ๒.๕๐ ถึง ๒๗.๕๒ และ E_p มีค่าระหว่าง (-๑.๘๒) ถึง (-๖.๔๓)

ตลาดทั้งหมด E_y มีค่าระหว่าง ๒.๕๔ ถึง ๕๐.๑๑ และ E_p (-๑.๐๒) ถึง (-๓๓.๒๕)

๑.๓ การพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกในระยะ ๑๐ ปี (๑๙๗๒ - ๑๙๘๑)

การพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์โดยแบบจำลองดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มในการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยในอนาคตความีมูลค่าทางสถิติเพียงใดนั้นปรากฏดังต่อไปนี้

ตลาดอาเซียน สินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงสุดในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้าได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม้ (SITC 632) รองลงมาได้แก่พวกผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ (SITC 611) และพวกไข่มุกเครื่องประดับ (SITC 667) สินค้าที่คาดว่าจะมีแนวโน้มการส่งออกสูงในตลาดอาเซียนได้แก่ผลิตภัณฑ์กระดาษ เพราะมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับสินค้าอื่น ๆ นอกจากพวกไม้เนื้อแข็ง ไม้สัก และพวกเครื่องประดับก็คาดว่าจะส่งออกได้มากในอนาคต เพราะมีอัตราการขยายตัวสูง

ตลาดประเทศพัฒนาแล้ว การพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ในช่วง ๒๕๑๕ - ๒๕๒๔ นั้นปรากฏว่าสินค้านี้มีมูลค่าส่งออกสูงในอนาคต คือ พวกไข่มุก และเครื่องประดับ (SITC 667) รองลงมาคือ สินค้าประเภทสิ่งทอพิเศษอื่น ๆ (SITC 656) และพวกผลิตภัณฑ์ไม้ตามลำดับ (SITC 632) และสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์กระดาษ มีอัตราการขยายตัวสูงสุด ต่อไปคาดว่าสินค้าประเภทนี้จะส่งไปจำหน่ายในตลาดพัฒนาแล้วได้มาก สินค้าที่มีอัตราการขยายตัวรองลงไปได้แก่ พวกเครื่องใช้ในครัวเรือน (SITC 697) พวกเครื่องคั๊กของมีคมต่าง ๆ (SITC 696)

ตลาดทั้งหมด ในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า สินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงสุดในตลาดนี้ได้แก่ สินค้าจำพวกเครื่องประดับ (SITC 667) และเป็นสินค้าที่มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง นับว่าในอนาคตสินค้าประเภทนี้จะทำรายได้แก่ประเทศไทยมาก รองลงมาคือ สินค้าสิ่งทอพิเศษอื่น ๆ (SITC 656) และผ้าฝ้ายทอ (SITC 652) ตามลำดับ สำหรับในตลาดทั้งหมดสินค้าประเภทเครื่องปั้นดินเผา (SITC 666) ก็คาดว่าจะมี potential สูงในระยะต่อไป เพราะอัตราการขยายตัวสูงกว่าสินค้าอื่น นอกจากนี้สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (SITC 655) ก็มีท่าทีว่าจะส่งออกได้มากในโอกาสต่อไป เพราะมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูงเช่นกัน

๑.๔ อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าส่งออกสูงและอัตราการขยายตัวเร็ว

จากบรรดาสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออก อุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ นั้นมีอัตราการขยายตัวเร็ว และในปัจจุบันมีมูลค่าถึงร้อยละ ๑๒ ของมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ของสาขาการผลิตทางอุตสาหกรรมของประเทศ และได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) มาเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Oriented Industry) ทั้งนี้ เนื่องจากการขยายตัวของการผลิตภายในประเทศทำให้ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มลดลง และมีผลิตภัณฑ์เหลือเพื่อส่งออกด้วย อันนี้ เป็นที่คาดหมายว่าผลิตภัณฑ์สิ่งทอจะทวีบทบาทสำคัญในกิจการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยลำดับ

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทที่มีการส่งออกมากได้แก่

ผ้าฝ้ายทอ (SITC 652) เป็นสิ่งทอที่มีความสำคัญด้านการส่งออกมากที่สุด แต่การผลิตค่อนข้างมีอัตราเพิ่มต่ำ เนื่องจากผลผลิตฝ้ายภายในประเทศมีแนวโน้มลดลง ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอต้องหันไปผลิตค้าและผ้าจากใยประดิษฐ์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ดี ภาวะการค้าฝ้ายในต่างประเทศมีแนวโน้มทางแจ่มใสมาก ตลาดต่างประเทศที่สำคัญได้แก่

สหรัฐอเมริกา และประเทศกลุ่มตลาดรวมยุโรป ความต้องการผ้าฝ้ายไทยของตลาดเหล่านี้มีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับสหรัฐฯ ก็ได้เพิ่มโควตานำเข้าให้ควย และประเทศกลุ่มตลาดรวมยุโรปก็ได้ให้สิทธิพิเศษทางอากรขาเข้าให้แก่สินค้าดังกล่าว ที่ส่งไปจากประเทศไทย

ผ้าที่ทอจากใยประคิษฐ์ หรือผ้าผืนทอที่นอกจากฝ้าย (SITC 653) ก็เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการขยายตัวเร็วเช่นกันทั้งด้านการผลิตและส่งออก ในด้านการส่งออกผ้าทอฝ้ายใยประคิษฐ์ชนิดที่มีโคทำเป็นเส้นยาว มีแนวโน้มที่จะส่งออกได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ต้องลดการผลิตลง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ต้องใช้แรงงานมาก ผ้าที่ส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะผ้าดิบ ซึ่งประเทศพัฒนาแล้วจะนำไปฟลอกย้อมและพิมพ์สีเองซึ่งต้องใช้เครื่องจักรเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้พวกเสื้อผ้าสำเร็จรูป ก็เป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทหนึ่งที่มีอัตราการเติบโตสูง สาเหตุเนื่องจากประเทศพัฒนาแล้วลดการผลิตอันเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแรงงาน และอีกประการหนึ่งเนื่องจากนโยบายการให้สิทธิพิเศษด้านภาษีอากรแก่ประเทศกำลังพัฒนา ทำให้สินค้าประเภทนี้ของไทยมีความสามารถแข่งขันมากขึ้นในตลาดต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอจะประสบปัญหาอันเป็นผลจากภาวะปั่นป่วนทางเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มค่าจ้างแรงงาน การนัดหยุดงานของกรรมกร ตลอดจนต้นทุนปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้น แต่ก็ยังเป็นภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นชั่วคราว และเมื่อภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้นผ่านไปสถานการณ์คงจะดีขึ้นและคาดว่า ประเทศไทยยังมีช่องทางที่จะพัฒนาสิ่งทอได้อีกมาก ปัญหาที่สำคัญก็คือจะต้องทำให้สินค้ามีคุณภาพและราคาสามารถแข่งขันกับผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้โดยพยายามหาทางขจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคกีดขวางการขยายตัวทางการค้า เช่น มาตรการการจำกัดการนำเข้าและนโยบายการเลือกปฏิบัติอื่น ๆ

๒. ปัญหาการค้ากีดกันทางการค้า (Trade Barriers)

ประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาที่เกี่ยวกับ
 ไม่อาจจะขยายการส่งออกได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เพราะแต่ละประเทศพยายามใช้สิ่งกีดกันทาง
 การค้าในรูปต่าง ๆ เพื่อที่จะจำกัดการนำเข้าสินค้าที่ไปจากประเทศไทย ทำให้เกิดความไม่
 สอดคล้องในการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ อนึ่ง โครงสร้างทางภาษีของประเทศพัฒนาแล้วและ
 ประเทศกำลังพัฒนา มักจะมีโครงสร้างทางภาษีที่เก็บภาษีสูงต่ำลดหลั่นตามชั้นของกระบวนการ
 ผลิต (Escalation of tariff) ซึ่งโครงสร้างภาษีในลักษณะนี้จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่ง
 ของประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยในการที่จะส่งสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งเป็นสินค้าขั้นสุด
 ท้าย (final goods) ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพราะจะถูกเก็บภาษีในอัตราสูงทำให้
 สินค้ามีราคาสูงกว่าปกติ ไม่อาจจะแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า อุตสาหกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียนมักจะมีการคุม
 ครองทางภาษีสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้ว เช่นประเทศชิลีปีนดี มีการคุมครองทางภาษีสูงมาก
 ฉะนั้น จึงเป็นการยากที่ประเทศไทยมุ่งหวังที่จะขยายการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในแถบนี้
 ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ก็เป็นประเทศพัฒนาที่มีการคุมครองทางภาษีสูงเช่นกัน สำหรับประเทศ
 พัฒนาอื่น ๆ ส่วนมากจะให้ความสำคัญแก่การจำกัดการนำเข้าตามปริมาณ หรือการกำหนด
 โควตาการนำเข้า ซึ่งเป็นการยากที่ประเทศหนึ่งประเทศใดจะดำเนินการต่อรองเพื่อขอถอน
 ปรนอัตราภาษี โดยคำพิงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย ซึ่งมี
 อำนาจการต่อรอง (bargaining power) ต่ำ จำเป็นจะต้องอาศัยการรวมกลุ่มหรือความ
 รวมมือระหว่างประเทศ อันจะช่วยให้การต่อรองทางการค้าประสบผลสำเร็จมากกว่า แต่ใน
 บางครั้งความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าให้เป็นไปอย่างเสรีนั้น ก็เป็นการ
 รวมมือและส่งเสริมระหว่างประเทศที่อยู่ในภาคีเท่านั้น สำหรับประเทศที่มีโอกาส มาตรการ
 ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นและนำมาปฏิบัติอาจจะมีลักษณะที่เป็นการกีดกันการค้าของประเทศที่ไม่ได้
 เป็นภาคีได้

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาสิ่งกีดกันทางการค้า

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ (Market Access)
 ทำให้ทราบว่ายังมีอุปสรรคอีกมากมายที่จะขัดขวางการขยายตัวทางการค้าของประเทศไทย

และในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรที่ประเทศไทยจะได้นำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เนื่องจากตลาดประเทศในกลุ่มอาเซียน (ยกเว้นประเทศสิงคโปร์) เป็นตลาดที่เข้าถึงได้ยาก เพราะมีการตั้งกำแพงภาษีในอัตราสูงสำหรับสินค้าหลายรายการ ในกรณีนี้หากจะขยายการค้าโดยการขอร้องขอลดกำแพงภาษี ควรจะเลือกลดภาษีสำหรับ สินค้าบางรายการ (Selective Commodities) จะเป็นการเหมาะสมและได้ผลกว่า การลดภาษีเป็นการทั่วไป (Cross the Board Tariff Reduction)

๒. ตลาดอาเซียนเป็นตลาดที่แคบ เนื่องจากประชากรในประเทศเหล่านี้ มีรายได้ต่อหัวต่ำ ประกอบกับนโยบายภาษีของประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มอาเซียนมักวาง จุดประสงค์ไว้หลายประการ มิได้มีจุดประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ แต่ประการเดียว แต่อาจมีวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อเป็นแหล่งที่มาแห่งรายได้ของรัฐ เป็นต้น การพยายามขอร้องเพื่อลดอัตราภาษีของประเทศกำลังพัฒนามักจะกระทำได้ ยากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ฉะนั้น ประเทศไทยและประเทศอาเซียนอื่น ๆ จึงหวังพึ่งตลาดประเทศพัฒนาแล้วในการรับซื้อสินค้าจากประเทศของตน โดยเฉพาะสินค้า ที่ประเทศตนมีความได้เปรียบ เช่น สินค้าที่ใช้ส่วนผสมของแรงงานมากในการผลิต และสินค้าที่คาดว่าจะขยายการผลิตเพื่อตอบสนองการส่งออกได้เร็วกว่าการเพิ่มของอุปสงค์

๓. วิธีการที่ประเทศไทยหรือประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มอาเซียน จะเพิ่ม อำนาจในการต่อรองกับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ควรจะดำเนินการร่วมกันเป็นกลุ่มประเทศ และเมื่อรวมพลังกันในการสร้าง (Market Network) ในประเทศพัฒนาที่จะเป็น ตลาดสำคัญของไทยต่อไปในอนาคต และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน ซึ่งเป็นการสูญเสียที่สำคัญในกรณีแต่ละประเทศดำเนินการโดยลำพัง นอกจากนี้ยังช่วย มิให้เสียเวลา เสียทรัพยากรในการที่แต่ละประเทศจะต้องมีตัวแทนการค้าในตลาดต่าง ประเทศ (Inadequacy of Market Channel) อีกด้วย

๔. ESCAP ได้เสนอแนะว่า วิธีการที่จะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนา
ในอาเซียนขยายการค้าในโอกาสต่อไปได้ โดยการที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะต้องร่วมมือ
กันในโครงการลงทุนขนาดใหญ่ (Large Scale Investment Projects) อันเป็น
การลงทุนที่มีความเชื่อมโยงกับการขยายตัวทางการค้า และโครงการลงทุนดังกล่าวจะ
จำแนกออกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ แต่ละกิจกรรมจะดำเนินการโดยแต่ละประเทศที่ตนมีความ
ถนัดในกิจกรรมนั้น ๆ โดยคำนึงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยอื่น ๆ ที่แต่ละ
ประเทศมีอยู่ วิธีการนี้หากทำได้สำเร็จ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศในกลุ่มอย่างยิ่ง
และจะเป็นการเลี่ยงปัญหาการแข่งขันทางการค้าภายในกลุ่มอีกด้วย

๓. ผลการพยากรณ์ขนาดอุปสงค์เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า เมื่อนำมาจัดอันดับแสดงถึงขนาดของอุปสงค์ของสินค้าอุตสาหกรรมแต่ละประเภทในแต่ละตลาดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๕

ตารางแสดงอันดับขนาดของอุปสงค์ของสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่พยากรณ์ได้ในตลาดต่าง ๆ ช่วง ๒๕๑๕ - ๒๕๒๔

ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม	ตลาดอาเซียน	ตลาดประเทศพัฒนาแล้ว	ตลาดทั้งหมด ๑/
ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ (SITC 611)	๑	๕	๘
ผลิตภัณฑ์ยาง (SITC 629)	-	๘	๑๐
ไม้อัดและไม้วีเนียร์ (SITC 631)	๔	๙	๘
ผลิตภัณฑ์ไม้ (SITC 632)	-	๓	๕
ผลิตภัณฑ์กระดาษ (SITC 642)	๕	๗	๑๑
เส้นใยสิ่งทอและค้าย (SITC 651)	-	-	๔
ผ้าฝ้ายทอ (SITC 652)	-	๔	๓
ผ้าฝ้ายทออื่น ๆ ที่นอกจากผ้าฝ้าย (SITC 653)	๓	-	-
ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ (SITC 655)	๖	-	๗
สิ่งทอพิเศษอื่น ๆ (SITC 656)	-	๒	๒
ซีเมนต์และอุปกรณ์ก่อสร้าง (SITC 661)	-	-	-
เครื่องปั้นดินเผา (SITC 666)	-	-	๑๓
ไข่มุก และเครื่องประดับ (SITC 667)	๒	๑	๑
เครื่องตัดและข้อมี้คม (SITC 696)	๗	๖	๖
เครื่องใช้ภายในครัวเรือน (SITC 697)	-	๑๐	๑๒

๑/ อันดับอุปสงค์สินค้าอุตสาหกรรมในตลาดทั้งหมดถือเป็นหลักสำคัญในการนำไปเปรียบเทียบกันนโยบายในการส่งเสริมการลงทุน

ตารางข้างบนจะแสดงให้เห็นว่าในแต่ละตลาด สินค้าอุตสาหกรรมมีขนาด
อุปสงค์สูงต่ำต่างกันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้เปรียบเทียบกับตาราง แสดงอันดับจำนวน
อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในการส่งเสริมไว้
และในการเปรียบเทียบนั้นจะนำอันดับของอุปสงค์ต่อสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกไปยังตลาด
ทั้งหมดเป็นหลักในการเปรียบเทียบ ทั้งนี้ เพราะตลาดทั้งหมดนั้นหมายถึงการส่งออกทั้งสิ้น
ที่ครอบคลุมทั้งตลาดประเทศอาเซียน ตลาดประเทศพัฒนาแล้วและประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย
ที่ไม่ได้รวมอยู่ใน ๒ ตลาดดังกล่าวเข้าไว้ด้วย

ตารางที่ ๒๕

ตารางแสดงอันดับจำนวนบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมโดยคณะกรรมการส่งเสริม
โดย จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัทที่ ได้รับการส่งเสริม	อันดับ
๑. ผลิตภัณฑ์ยาง	๕	๗
๒. ผลิตภัณฑ์กระดาษ	๑๓	๖
๓. อุตสาหกรรมการผลิตแผ่นไม้อัด	๕	๘
๔. ไม้วีเนียร์	๕	๘
๕. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้เพื่อการก่อสร้าง	๑๗	๕
๖. พลาสติก (Ceramics)	๒๗	๔
๗. อุตสาหกรรมผลิตเส้นใยประดิษฐ์	๕	๘
๘. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ฝ้ายจากใยธรรมชาติหรือใยประดิษฐ์	๕	๗
๙. พวกปั่นทอ (Spinning) พวกใยเทียม ใยในลอนต่าง ๆ	๓๓	๒
๑๐. ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ (Weaving, Knitting)	๕๑	๑
๑๑. อุตสาหกรรมการพิมพ์ ฟอกย้อม และแต่งสำเร็จ	๒๕	๓
๑๒. วัสดุก่อสร้างประเภทผลิตภัณฑ์โลหะเพื่อการก่อสร้าง และ ส่วนประกอบอาคารสำเร็จรูป	๒	๙

ที่มา รายงานจำนวนบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมแบ่งตามประเภทของอุตสาหกรรม ฉบับ
มกราคม ๒๕๑๗ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ตารางที่ ๒๘ เป็นข้อมูลที่ไดมาจากรายงานจำนวนบริษัทที่ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนฉบับเดือนมกราคม ๒๕๑๓ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งบริษัทที่ได้รับบัตรส่งเสริมจะจำแนกประเภทอุตสาหกรรมตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๑๕ เรื่อง "บัญชีประเภทและขนาดของการลงทุนที่จะให้การส่งเสริม"

เมื่อพิจารณาเฉพาะประเภทของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมที่เลือกศึกษาทั้ง ๑๕ อุตสาหกรรมจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมมากในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้แก่ ประเภทสิ่งทอ คือบริษัทที่ได้รับบัตรส่งเสริมมีมาก อันดับตั้งแต่อันดับ ๑-๓ อยู่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ อันดับ ๔ ได้แก่อุตสาหกรรมประเภทซีรามิกซ์ ซึ่งจำนวนที่ได้รับการส่งเสริมถึง ๒๗ บริษัท รองลงมาได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม้เพื่อการก่อสร้าง และอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ จำนวนบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมทั้งหมด จำนวน ๑๗ บริษัท และ ๑๓ บริษัทตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์ยางได้รับการส่งเสริมจำนวน ๘ บริษัท อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมน้อยได้แก่ ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ วัสดุก่อสร้าง และพวกเครื่องประดับต่างๆ

๔. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย

ข้อมูลที่แสดงไว้ในตารางที่ ๒๘ และตารางที่ ๒๙ จะช่วยให้เห็นภาพคร่าว ๆ เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ว่ามีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะได้พิจารณารายละเอียดตามประเภทของอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ :-

ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ (SITC 611)

การพยากรณ์ขนาดอุปสงค์ปรากฏว่า ในตลาดทั้งหมดส่งออกค่อนข้างน้อย ถือเป็นอันดับที่ ๘ สำหรับนโยบายส่งเสริมของรัฐบาลต่ออุตสาหกรรมประเภทนี้ค่อนข้างน้อยตามหมวดอุตสาหกรรมที่แบ่งตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนปี ๒๕๑๕ อุตสาหกรรมประเภทนี้ปรากฏอยู่ในหมวดเม็ดเกลือ ซึ่งได้รับการส่งเสริมค่อนข้างน้อย และหากปรากฏว่า รัฐบาลจะหันมาส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้จะส่งออกในตลาดอาเซียนได้บ้าง เพราะหากหากเปรียบเทียบภายในตลาดอาเซียน สินค้าประเภทนี้จะส่งออกมากเป็นอันดับหนึ่ง แต่ถ้าวัดรวมเป็นส่วนใหญ่ ในตลาดทั้งหมดแล้ว จะส่งออกค่อนข้างน้อย

ผลิตภัณฑ์ยาง (SITC 629)

อุตสาหกรรมประเภทนี้อุปสงค์ในตลาดทั้งหมดในอนาคตจะมีความต้องการไม่มากนัก คือ เป็นอันดับที่ ๑๐ และอุตสาหกรรมประเภทนี้ รัฐบาลได้ให้การส่งเสริมไปเพียง ๕ บริษัท ซึ่งถือเป็นอันดับที่ ๗ ซึ่งนับว่าเป็นการเหมาะสมที่รัฐบาลไม่ได้ให้การส่งเสริมเป็นพิเศษแต่ประการใด เพราะดูทางการส่งออกในอนาคตไม่คึก

ผลิตภัณฑ์ไม้สักและไม้วีเนียร์ (SITC 631)

อุตสาหกรรมประเภทนี้จะมีช่องทางส่งออก (Potential) ไม่คึกใน ตลาดทั้งหมดคือความต้องการเป็นอันดับที่ ๕ ในรายงานการส่งเสริมการลงทุนปรากฏว่า อุตสาหกรรมผลิตแผ่นไม้สักและไม้วีเนียร์มีบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมทั้งสิ้นถึง ๑๐ บริษัท ซึ่งหากพิจารณาโดยผิวเผินแล้วอาจเป็นการส่งเสริมที่มากเกินไป เพราะอุตสาหกรรมประเภทนี้จะส่งออกได้ไม่มากในตลาดต่างประเทศ และสาเหตุที่อุปสงค์สินค้าประเภทนี้ ในอนาคตมีไม่มากนัก ส่วนหนึ่งเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านปริมาณการผลิต (ซึ่งเป็นข้อบกพร่องของข้อสมมุติเกี่ยวกับปริมาณการผลิตมีอย่างไม่จำกัด ดังที่ผู้เขียนได้กำหนดขึ้นดังกล่าวแล้ว) ฉะนั้น เมื่อพิจารณาโดยถ่วงแล้ว การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้ตามสถิติข้างต้นก็ไม่น่าจะมากเกินไป แต่จะเป็นการส่งเสริมให้มีการขยายการผลิตออกไป ซึ่งอาจจะช่วยให้การส่งออกในอนาคตมีมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามสถานการณ์แท้จริงแล้ว ขนาดของอุปสงค์ที่ได้จากการพยากรณ์ อาจจะผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงได้บ้าง เพราะตามข้อเท็จจริงที่ได้จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ๒/ ปรากฏว่าระหว่างปี ๒๕๑๗ อุตสาหกรรมไม้วีเนียร์ต้องเผชิญปัญหาด้านต้นทุนการผลิตและการตลาดเช่นเดียวกันกับ

๒/ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ภาวะอุตสาหกรรมในรอบปี ๒๕๑๗, จัดพิมพ์โดยหน่วยอุตสาหกรรม ฝ่ายวิชาการ, ธนาคารแห่งประเทศไทย, มีนาคม ๒๕๑๘, หน้า ๖๓

อุตสาหกรรมอื่น ๆ การผลิตซึ่งยังดำเนินการไม่เต็มที่เมื่อปี ๒๕๑๖ ทองกลับลดค่าไปอีกในปี ๒๕๑๗ เมื่อปี ๒๕๑๖ โรงงานอยู่ในสภาพขาดแคลนวัตถุดิบ ทั้งไม้ป่าและไม่เบญจพรรณ ทางการค้าให้ความช่วยเหลือโดยออกพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งไม้ซุง ไม้เหล็ยม และไม้แปรรูป ออกนอกประเทศ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๗ ทำให้ภาวะการขาดแคลนบรรเทาลงบ้าง และเพื่อลดต้นทุนการผลิตกระทรวงการคลังได้ประกาศลดค่าอากรขาเข้าจากร้อยละ ๑๐ เหลือร้อยละ ๑ ในเดือนเดียวกัน ขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดหลักเกณฑ์ใหญ่ขอรับการส่งเสริมรายใหญ่ ๆ ต้องมีสัญญาจัดหาไม้ซุงแน่นอนจากผู้มีสัมปทานป่าไม้ก่อนออกควยในอนาคต หากสามารถแก้ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตแล้ว สินค้าอุตสาหกรรมประเภทนี้คงจะทำรายได้ให้ประเทศมากขึ้น

ส่วนอุตสาหกรรมไม้สักก็เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการกระทบกระเทือนมากที่สุดคู่กับอุตสาหกรรมสิ่งทอ จากวิกฤติการณ์น้ำมัน ราคาวัตถุดิบสูง ปัญหาแรงงาน ทำให้ต้นทุนสูงประกอบกับความต้องการในตลาดลดลง เพราะการก่อสร้างซบเซา ซึ่งญี่ปุ่นและไต้หวันก็ประสบปัญหาทำนองนี้เช่นกัน ในอนาคตหากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่คงตัวผ่านพ้นไป กิจกรรมด้านการก่อสร้างเริ่มฟื้นตัวขึ้น คาดว่าความต้องการต่ออุตสาหกรรมประเภทนี้จะเพิ่มขึ้น ฉะนั้น รัฐบาลควรที่จะให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้ต่อไป

ผลิตภัณฑ์ไม้ (SITC 632)

อุตสาหกรรมประเภทนี้ในอนาคตจะส่งออกได้มากเป็นอันดับที่ ๕ ในตลาดทั้งหมด และอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้รับการส่งเสริมประมาณ ๑๗ บริษัท ซึ่งนับว่าเป็นการส่งเสริมที่ถูกต้องทาง เพราะสินค้าประเภทนี้มีมูลค่าส่งออกในอนาคตค่อนข้างสูง แต่อาจจะมีปัญหาว่า ในอนาคตวัตถุดิบคือไม้ขาดแคลน หากรัฐบาลจะให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้ ควรได้มีการคำนึงถึงปัญหาในเรื่อง

วัตถุประสงค์ที่จะใช้ในการผลิตไวศย ตามสภาพขอเท็จจริงแล้ว การผลิตการจำหน่าย
อุตสาหกรรมประเภทนี้ขยายตัวมาก ในระยะ ๒-๓ ปีที่แล้ว ทั้งตลาดภายในและ
ตลาดต่างประเทศ แต่ในปี ๒๕๑๔ นี้ การผลิตได้ลดลงตัวลงมาก เนื่องจากราคาไม้
แลคเกอร์และค่าแรงได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังประสบปัญหาการถูกแข่งขันจากวัสดุ
ชนิดอื่น เช่น กระจก ยาง กระจกโมเสก และกระจกเบ้องกินเผา เป็นต้น

สินค้าที่สำคัญในหมวดนี้ อีกประเภทหนึ่งคือ เฟอร์นิเจอร์ซึ่งในระยะ
หลังเฟื่องฟูอย่างมาก ความต้องการได้เพิ่มขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ การส่งออก
ได้กระทำในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นชุด (knocked down) และกึ่งสำเร็จรูป รวมทั้ง
ชิ้นส่วน และส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์ด้วย ตลาดผู้ซื้อทั้ง เอเชีย (ญี่ปุ่น,
อินโดนีเซีย, ฮองกง, สิงคโปร์ ฯลฯ) ยุโรป (เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ)
สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย มูลค่าเฟอร์นิเจอร์ส่งออกได้เพิ่มจากไม่ถึงล้านบาท
เมื่อ ๒๕๑๕ เป็นเกือบ ๓๐ ล้านบาทในปี ๒๕๑๖ ในปี ๒๕๑๗ คาดว่าจะส่งออกถึง
๖๖ ล้านบาท ๒/

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้เปิดการส่งเสริมการ
ลงทุนแก่อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ ตั้งแต่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕ ปัจจุบันมีผู้รับบัตร
ส่งเสริมไปแล้ว ๔ ราย ซึ่งทั้ง ๔ รายเป็นบริษัทที่ผลิตเพื่อส่งออก แต่มีรายสุดท้าย
รายเดียวที่ได้เปิดดำเนินการเมื่อสิงหาคม ๒๕๑๖ แต่พอมายุ่งถึงต้นปี ๒๕๑๗
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในโครงการส่งเสริมไวศยชั่วคราว เพราะเห็นว่าได้ให้
การส่งเสริมไปมากพอแล้ว

๓/ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ภาวะอุตสาหกรรมในรอบปี ๒๕๑๗ จัดพิมพ์โดย
หน่วยอุตสาหกรรม ฝ่ายวิชาการ, ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนาคม ๒๕๑๘, หน้า ๗๐.

อุตสาหกรรมผลิตเฟอร์นิเจอร์เกือบทั้งหมดเป็นการผลิตเพื่อป้อนตลาดภายในประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมรายย่อย หรืออุตสาหกรรมภายในครอบครัว จากการสำรวจของสถาบันบริการอุตสาหกรรม ปรากฏว่าปี ๒๕๑๖ มีผู้ประกอบการผลิตเฟอร์นิเจอร์ทั่วประเทศทั้งสิ้น ๑,๐๒๕ ราย ไซคนงานราย ๒๓,๐๐๐ คน หรือเฉลี่ยรายละประมาณ ๒๒ คน ผู้ประกอบการเหล่านี้บางรายได้ใช้บริการสินเชื่อจากสำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม จนกระทั่งถึงเดือนกันยายน ๒๕๑๗ สำนักงานได้ให้ยืมเงินไป ๑๘ ราย เป็นเงิน ๘.๕ ล้านบาท

จึงเห็นว่า รัฐบาลควรส่งเสริมให้กิจการประเภทนี้รวมตัวกันเป็นกิจการขนาดใหญ่ แทนที่จะเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวอย่างที่เคยดำเนินการมาในอดีต ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการประหยัดจากขนาดการผลิต ตลอดจนมีอำนาจต่อรองในการส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ และในปัจจุบันกระทรวงอุตสาหกรรมมีโครงการที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นพิเศษ โดยการขอความช่วยเหลือจากญี่ปุ่น ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความแนะนำทางเทคนิคในการผลิต และออกแบบเฟอร์นิเจอร์ เพื่อจะตอบสนองความต้องการของตลาด ซึ่งมีอยู่มากมายโดยเฉพาะญี่ปุ่น

ผลิตภัณฑ์กระดาษ (SITC 642)

ในอนาคตจะส่งออกสินค้าประเภทนี้ในตลาดต่างประเทศมีความต้องการไม่มากนัก แต่รัฐบาลก็ได้ให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้พอสมควร คือมีจำนวนบริษัทที่ได้รับการส่งเสริม ๑๓ บริษัท มากเป็นอันดับที่ ๖ การคาดคะเนอุปสงค์สินค้าประเภทนี้อาจจะคลาดเคลื่อนความเป็นจริงไปเพราะมาในระยะที่ผ่านมา อุตสาหกรรมกระดาษประสบปัญหากระดาษมีราคาแพง โดยเฉพาะเยื่อกระดาษ การผลิตเยื่อกระดาษยังต่ำกว่าระดับความต้องการมาก ทำให้ราคาเยื่อกระดาษในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมาเคลื่อนไหวสูงเกือบ ๖ เท่าตัว และการผลิตเยื่อกระดาษก็ได้รับการกระทบกระเทือนจากวิกฤติการณ์น้ำมันมีใช้น้อย ปัญหาเยื่อกระดาษมีราคาแพง ทำให้กระทบกระเทือนต่อผลิตภัณฑ์กระดาษอื่น ๆ เช่น กระดาษพิมพ์เขียน กระดาษหนังสือพิมพ์

กระดาษกราฟ จึงประสบปัญหาการขาดแคลนและราคาสูง สำหรับกระดาษพิมพ์เขียน
ได้มีการออกประกาศเพื่อป้องกันการค้ากำไรเกินควรเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๓ และ
ได้กำหนดราคาจำหน่ายสูงสุด ตลอดจนตั้งคณะกรรมการจัดสรรการจำหน่าย ประกอบ
กับรัฐบาลได้ลดค่าภาษีขาของอุตสาหกรรมเหล่านี้ลง ทำให้ปัญหาการขาดแคลน
คลี่คลายลงบ้าง

สำหรับกระดาษกราฟ รัฐบาลก็ดำเนินมาตรการบางประการเพื่อ
ผ่อนคลายภาวะตึงเครียดของตลาด เช่น ได้ประกาศยกเลิกการควบคุมการนำเข้า
และให้มีการควบคุมการส่งออกเป็นต้น อนึ่ง ในปี ๒๕๑๓ ได้มีผู้ผลิตรายใหม่เพิ่ม
ขึ้นสิบกว่าราย นอกจากนี้บริษัทอุตสาหกรรมกระดาษไทยจำกัด ได้รับอนุมัติจากคณะ
กรรมการส่งเสริมการลงทุนให้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑๓๑,๕๐๐ ตัน คาดว่า
ต่อไปปริมาณการผลิตจะใกล้เคียงกับความต้องการภายในประเทศ ดังนั้นหากรัฐบาล
ให้การส่งเสริมอย่างจริงจัง และพยายามดำเนินมาตรการเพื่อแก้ปัญหาของอุตสาหกรรม
กระดาษให้คลี่คลายลงโดยเร็วแล้ว เราจะสามารถขยายการส่งออกเพิ่มไปจากขยาย
การผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ

ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ

สำหรับอุตสาหกรรมในหมวดสิ่งทอนี้ ผลจากการพยากรณ์ขนาดอุปสงค์
ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีคู่ทางการส่งออกแจ่มใส คือขนาดอุปสงค์มีมากเป็นอันดับที่ ๒,๓
และ ๔ และรัฐบาลก็ได้ให้การส่งเสริมแก่อุตสาหกรรมประเภทนี้มาโดยตลอด
จำนวนบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมก็มีมากที่สุดเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ เป็นที่
น่าสังเกตว่า ขนาดอุปสงค์ต่อผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่พยากรณ์ไว้ อาจจะคลาดเคลื่อนจากสภาพ
ความเป็นจริงไป เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์กระดาษ ทั้งนี้เพราะในการพยากรณ์มิได้
คำนึงถึงความแปรปรวนทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ในระยะที่ผ่านมา ซึ่งตามความ
เป็นจริงแล้ว ในระยะที่ผ่านมาเป็นปีแห่งปัญหาของอุตสาหกรรมสิ่งทอเกือบทุก
ประเภท สาเหตุเนื่องจากตลาดภายในและภายนอกซบเซา ภาวะการเงินรัดตัว

ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการส่งออกหลายรายขอยกเลิกโครงการโรงงาน
 ที่ได้รับการส่งเสริมเปิดใหม่ หรือขยายกำลังการผลิตมีเพียง ๑๒ ราย โรงงานที่
 ดำเนินการอยู่ต้องการลดการผลิตลง เพราะอุปสงค์โดยทั่วไปหดตัวลง ในกรณี
 รัฐบาลก็ได้ดำเนินมาตรการหลายประการที่จะแก่วาระตั้งตัวของอุตสาหกรรมสิ่งทอ
 แต่ผลปรากฏว่า มาตรการที่รัฐบาลนำมาใช้มักไม่ช่วยแก่วาระตลาดขมเขานันเป็น
 จุดสำคัญของปัญหา แต่เป็นเพียงป้องกันมิให้อุตสาหกรรมสิ่งทอที่เพิ่ง เริ่มตั้งตัวและ
 เป็นสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของลุ่มเล็กกิจการไป ทั้งนี้ รัฐบาลควรจะ
 ปรับปรุงนโยบายในเรื่องนี้ให้เข้าถึงปัญหาอย่างจริงจัง เช่น ในเวลานี้มีสิ่งทอประเภท
 ค้าย และผ้า นกตาลอยู่มาก จะเกี่ยวกับปริมาตรและมูลค่าดังที่กล่าวเข้าได้เต็ม
 อย่างมีกึ่งเขต ในกรณี รัฐบาล น่าจะมีนโยบายห้ามนำเข้าสินค้าสิ่งทอ
 เพื่อลดปัญหาสินค้าล้นตลาด อีกประการหนึ่ง แต่ละประเทศก็พยายามระบายสินค้าออก
 ไปจำหน่ายทำให้สินค้าสิ่งทอในวงการค้าระหว่างประเทศมีการแข่งขันกันมากมาย
 ฉะนั้น เพื่อที่จะแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ควรลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง เช่น รัฐบาล
 ควรหาทางป้องกันกรณีนี้หยุดงานจะช่วยลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานไปได้มาก
 อย่างไม่รู้ก็ตาม ปัจจุบันราคาสิ่งทอไต่ลดลงต่ำสุดแล้ว และผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น
 ประกอบกับที่ได้ประหยัดมาเป็นเวลานานแล้ว ปริมาณความต้องการจึงน่าจะมีความโน้ม
 สูงขึ้น ปัญหาของสิ่งทอคงจะคลี่คลายไปในทางที่ดี

ซีเมนต์และอุปกรณ์ในการก่อสร้าง (SITC 661)

เนื่องจากสมการอุปสงค์สินค้าอุตสาหกรรมประเภทนี้ ไม่แสดงความ
 นัยสำคัญของสถิติจึงไม่อาจพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ในอนาคตได้ ในด้านการส่งเสริม
 การลงทุนตามที่ปรากฏในรายงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
 ประเภทนี้ หากไม่รวมพวกผลิตภัณฑ์ไม้เพื่อการก่อสร้างแล้วมีน้อยมาก (มีเพียง ๒
 บริษัท) สำหรับซีเมนต์มีบริษัทที่ได้รับการส่งเสริม ๓ บริษัท คือ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด และปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด ปูนซีเมนต์มีปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต และตลาดภายในมีการเก็งกำไรและขึ้นราคาโดยทั่วไป กระทรวงพาณิชย์จึงได้ประกาศควบคุมการส่งออกเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๑๗ แต่มูลค่าส่งออกในปี ๒๕๑๗ ก็ยังเพิ่มขึ้นเท่าตัวของปี ๒๕๑๖ ประเทศลูกค้ารายใหญ่ ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศในเอเชียและสหรัฐอเมริกา ตลาดปูนซีเมนต์ในภูมิภาคเอเชียยังมีความต้องการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากประเทศที่มีรายได้จากน้ำมัน อย่างไรก็ตาม ตลาดปูนซีเมนต์อาจมีการแข่งขันกันมากขึ้น เพราะแต่ละประเทศมีโครงการขยายการผลิตของตน ฉะนั้นรัฐบาลก็ควรส่งเสริมและคำจุนอุตสาหกรรมประเภทนี้ให้มีโอกาสแข่งขันกับต่างประเทศให้ได้

เครื่องปั้นดินเผา (SITC 665)

อุตสาหกรรมประเภทนี้ การพยากรณ์ขนาดอุปสงค์ในตลาดทั้งหมด ปรากฏว่ามีมูลค่าส่งออกเพียงเล็กน้อย แต่ในระยะที่ผ่านมา รัฐบาลให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทเซรามิกซ์ (Ceramics) คือ มีจำนวนบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมถึง ๒๗ บริษัท ในกรณีนี้จะกล่าวว่าในระยะแรกรัฐบาลให้การส่งเสริมไม่ค่อยถูกทิศทางคือให้การส่งเสริมมากไป จากรายงานภาวะอุตสาหกรรมในรอบปี ๒๕๑๗ ของธนาคารชาติปรากฏว่าปี ๒๕๑๗ ความต้องการอุตสาหกรรมประเภทนี้ซึ่งส่วนหนึ่งได้แก่เซรามิกซ์ กระเบื้องต่าง ๆ จะลดลงต่ำกว่าปี ๒๕๑๖ เนื่องจากการก่อสร้างได้ชะงักกันไปบ้าง และในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จะให้การส่งเสริมเฉพาะการผลิตเพื่อส่งออก สำหรับกำลังผลิตเพื่อตลาดภายในนั้น ให้ระงับการส่งเสริมไว้ชั่วคราว ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป ทั้งนี้ว่ารัฐบาลได้ระมัดระวังไม่ให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมสินค้าประเภทนี้มากเกินไปในระยะหลัง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องเหมาะสม เพราะจากการคาดคะเนอุปสงค์ในอนาคตสินค้าประเภทนี้จะส่งออกไม่ไค่มากนักดังกล่าวแล้ว

ไซมุก และเครื่องประดับ (SITC 667)

อุตสาหกรรมประเภทนี้ในอนาคตจะส่งออกได้มากที่สุดคือส่งออกไปจำหน่ายในตลาดทั้งหมดมากเป็นอันดับหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรมประเภทนี้ส่งออกได้มากทั้ง ๆ ที่ไม่มีการส่งเสริมเลย ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมประเภทเครื่องประดับและอัญมณีส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดย่อมในลักษณะของอุตสาหกรรมเจียรนัยและตกแต่งแร่ภายในครัวเรือน ไม่ได้ใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ จึงไม่มีกิจการที่ประสงค์จะขอรับมาตรการส่งเสริม เพราะกิจการขนาดเล็กที่ไม่ได้ประกอบการลักษณะของโรงงาน มักจะไม่ได้สิทธิประโยชน์จากการส่งเสริมเท่าใดนัก ในอนาคตรัฐบาลน่าจะเร่งรัดส่งเสริมให้กิจการประเภทนี้กระทำกันในรูปแบบของกิจการขนาดใหญ่ และส่งเสริมให้มีการนำเครื่องจักรเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้แทนการตกแต่งด้วยมือ คาดว่าอุตสาหกรรมประเภทนี้จะนำรายได้ให้แก่ประเทศไทยมาก เพราะพวกเครื่องประดับของไทยมีความสวยงามและ เป็นลักษณะเฉพาะที่ชาวต่างประเทศนิยมกันมากอยู่แล้ว

เครื่องตัดและของมีคม (SITC 696)

จากการพยากรณ์ขนาดของอุปสงค์ปรากฏว่าสินค้าประเภทนี้ในอนาคตจะส่งออกได้ไม่มากนัก คือส่งออกมาเป็นอันดับที่ ๖ และรัฐบาลก็ไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้อาไว้ ซึ่งนับว่าสมเหตุผล เพราะอุตสาหกรรมพวกนี้ไม่ได้ทำเป็นค้าเป็นสินค้า และคาดว่าแม้รัฐบาลจะให้การส่งเสริมก็ตาม ก็ไม่อาจแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ เพราะประเทศไทยมีความถนัดคู่ต่างประเทศไม่ได้

เครื่องใช้ภายในครัวเรือน (SITC 697)

อุตสาหกรรมประเภทนี้สามารถพยากรณ์ขนาดอุปสงค์ได้เฉพาะในตลาดประเทศพัฒนาแล้วและตลาดทั้งหมดซึ่งปรากฏว่า อุปสงค์ในตลาดดังกล่าวมีน้อย เครื่องใช้ในครัวเรือน (Base Metal Household Appliance) ถ้าพิจารณาตามประเภทอุตสาหกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประกาศใช้

จะจัดอยู่ในหมวด ๒ คือ ทวกรแรว โลหะ และชัรรามิกซ์ รัฐบาลไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้ไว้อย่างแน่ชัด และเห็นว่ารัฐบาลไม่ควรให้การส่งเสริม เพราะมีอุปสงค์ในตลาดต่างประเทศต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากในแง่การส่งออกแล้ว ประเทศไทยมีความถนัดการผลิตสู่ต่างประเทศไม่ได้ เช่นเดียวกับสินค้าประเภทของมีคมหรือ Cutlery นั้นเอง

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามประเภทของอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่านโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนนั้น มีความสอดคล้องกับผลจากการพยากรณ์ขนาดอุปสงค์เพียงบางส่วน เช่น อุตสาหกรรมโลหวิทยากรรมขนาดอุปสงค์ ปรากฏว่าในอนาคตจะมีช่องทางส่งออก (Potential) ที่แจ่มใสแล้ว รัฐบาลก็เร่งรัดให้การส่งเสริมเป็นพิเศษ เช่น อุตสาหกรรมประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์ไม้ เป็นต้น แต่ก็ยังมีบางอุตสาหกรรมที่ผลการพยากรณ์ ปรากฏว่าในอนาคตจะมีความต้องการในตลาดต่างประเทศสูง แต่รัฐบาลก็ไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนั้น ๆ ไว้อย่างแน่ชัด เช่น พวกเครื่องประดับอัญมณี เป็นต้น แสดงว่ารัฐบาลให้การส่งเสริมที่ไม่ค่อยถูกต้องทางควรที่จะปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังที่โคกลาวไว้อย่างตน ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมเป็นแหล่งที่สำคัญก่อให้เกิดรายได้และมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากยิ่งขึ้น